

VẬN DỤNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TRONG XÂY DỰNG VĂN HÓA LIÊM CHÍNH CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN TRONG BỐI CẢNH HIỆN NAY

★ TS PHAN THANH GIẢN

Trưởng Khoa, Khoa Xã hội học và Phát triển,
Học viện Chính trị khu vực III

- **Tóm tắt:** Xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên liêm chính là một trong những nội dung quan trọng trong tư tưởng đạo đức cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh; vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh, bài viết đề xuất khái niệm văn hoá liêm chính, làm rõ các giá trị cần có và luận giải các điều kiện, môi trường cần thiết để củng cố, lan tỏa các giá trị văn hóa liêm chính, góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ thực sự trong sạch, mẫu mực đáp ứng yêu cầu xây dựng và phát triển đất nước trong tình hình mới.
- **Từ khóa:** Tư tưởng Hồ Chí Minh; liêm chính; xây dựng văn hóa liêm chính; cán bộ, đảng viên.

1. Đặt vấn đề

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm và đánh giá rất cao vai trò của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong sự nghiệp cách mạng, Người coi cán bộ là gốc của mọi công việc, nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng: “Cán bộ là gốc của mọi công việc⁽¹⁾, “Công việc thành công hay thất bại đều do cán bộ tốt hay kém”⁽²⁾. Thực tế đã chứng minh, mức độ hiện thực hoá các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước phụ thuộc vào chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên. Theo đó, việc xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên có đủ phẩm chất, năng lực, trình độ, uy tín ngang tầm nhiệm vụ luôn là vấn đề hệ trọng của đất nước, là công việc

gốc của Đảng: “Huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng”⁽³⁾.

Để huấn luyện, xây dựng được đội ngũ cán bộ, đảng viên vừa hồng vừa chuyên; vừa có tâm, có tầm, có tài; phong cách làm việc khoa học, hiện đại, chuyên nghiệp, gần bó mật thiết với nhân dân; luôn vì Đảng, Tổ quốc và Nhân dân, tiên phong gương mẫu đi đầu trong mọi công việc... thì trước hết người cán bộ, đảng viên phải trong sáng, chính trực. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy: “Trời có bốn mùa: Xuân, Hạ, Thu, Đông. Đất có bốn phương: Đông, Tây, Nam, Bắc. Người có bốn đức: Cần, Kiệm, Liêm, Chính. Thiếu một mùa thì không thành trời. Thiếu một phương thì không thành đất. Thiếu một đức thì không thành người”⁽⁴⁾.

Như vậy, “Liêm, Chính” là hai thành tố nền tảng, đặc biệt quan trọng trong đạo đức cách mạng của người cán bộ, đảng viên; nó giúp cán bộ, đảng viên luôn vững vàng, kiên định vượt qua những khó khăn, thử thách trong cuộc sống, sự cám dỗ của tiền tài, vật chất, danh vọng. Trong bối cảnh hiện nay, khi công cuộc *đổi mới* do Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo đang được đẩy mạnh, phát triển cả về chiều rộng và chiều sâu; trong điều kiện có cả thời cơ, thuận lợi và những khó khăn, thách thức; mặt trái của nền kinh tế thị trường, mở cửa, hội nhập quốc tế sâu, rộng; những biểu hiện tiêu cực, suy thoái nảy sinh trong đội ngũ cán bộ, đảng viên còn diễn biến tinh vi, phức tạp thì xây dựng văn hóa liêm chính cho đội ngũ cán bộ, đảng viên là hết sức cần thiết.

2. Liêm chính và văn hóa liêm chính của cán bộ, đảng viên theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Liêm là trong sạch, không tham lam”⁽⁵⁾, người có Liêm là người có tư tưởng trong sáng, lối sống trong sạch, giản dị; biết sống vì mọi người, vì cái chung, vì tập thể; không cá nhân chủ nghĩa, không tham ô, tham nhũng; có lòng tự trọng, biết từ chối những tiền tài, danh vọng, bổng lộc mà không do mình làm ra hoặc vượt quá mức đóng góp của bản thân; biết ăn năn hối lỗi và quyết tâm sửa chữa khi thấy mình làm sai hoặc chưa làm tròn trách nhiệm trước sự tín nhiệm, tin yêu của quần chúng, tổ chức; cảm thấy hổ thẹn khi bản thân chưa thực sự tiên phong, gương mẫu, đi đầu, nêu gương trên các mặt công tác, trong phong cách, tác phong làm việc; trong quan hệ ứng xử, gần bó máu thịt với nhân dân. Có thể nói, “tự trọng, hối lỗi, hổ thẹn (xấu hổ)” là các khái niệm chỉ về sự tự ý thức của nhân cách, danh dự và phẩm giá của con người. Liêm làm cho con người hiểu biết các giới

hạn “điểm dừng” để giữ gìn, trân trọng và tự biết các giá trị tốt đẹp đích thực của bản thân. Tự trọng luôn đi liền với sự khiêm nhường, đúng mực, biết đánh giá đúng mình trong mối quan hệ với người khác và xã hội, biết tự hào đúng mực về cái mình có. Nguyên nhân của lòng tham là vì xa xỉ, thiếu khiêm nhường, hợm hĩnh, phô trương, kiêu ngạo, điều này Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Vì xa xỉ mà sinh tham lam”⁽⁶⁾. Những kẻ tham lam, háo danh, thiếu lòng tự trọng, bàng quan an phận là bất Liêm: “Tham tiền của, tham địa vị, tham danh tiếng, tham ăn ngon, sống yên đều là BẤT LIÊM”⁽⁷⁾. Và, khi đã bất liêm thì ắt sinh trộm cắp: Người cán bộ thì đục khoét, ăn của dút, tham những; thương nhân thì buôn gian, bán lận, trốn thuế; nông dân thì lừa dối nhác, ăn cắp nước ruộng của láng giềng;... “Dìm người giỏi, để giữ địa vị, danh tiếng của mình là đạo vị (đạo là trộm)”⁽⁸⁾.

Về Chính, theo Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Chính nghĩa là không tà, nghĩa là thẳng thắn, đứng đắn. Điều gì không đứng đắn, thẳng thắn, tức là tà”⁽⁹⁾. Đức Chính đòi hỏi con người phải có sự đứng đắn, chính trực, dũng cảm đấu tranh với cái xấu, cái tiêu cực để bảo vệ lẽ phải, cái tích cực, tiến bộ. Theo đó, Chính xuất hiện và chi phối mọi công việc, mọi con người trong xã hội; là thành tố cơ bản nhất trong “Cần, Kiệm, Liêm, Chính”, là sự biểu hiện đầy đủ nhất của nhân cách con người. Chính được thể hiện rất rõ trong ba mối quan hệ: Đối với mình, đối với người và đối với công việc.

Đối với mình, phải khiêm tốn, trung thực, cầu thị, cầu tiến bộ: “Chớ tự kiêu, tự đại; luôn luôn cầu tiến bộ; luôn luôn tự kiểm điểm, tự phê bình, những lời mình đã nói, những việc mình đã làm, để phát triển điều hay của mình, sửa đổi khuyết điểm của mình. Đồng thời phải hoan nghênh người khác phê bình mình”⁽¹⁰⁾, vì “tự mình phải chính trước, mới giúp được người khác chính.

Mình không chính, mà muốn người khác chính là vô lý”.

Đối với người, trừ bọn Việt gian, bán nước, phát xít, thực dân, thì: “đối với tất cả những người khác thì ta phải yêu quý, kính trọng, giúp đỡ. Chớ nịnh hót người trên. Chớ khinh người dưới. Thái độ phải chân thành, khiêm tốn, phải thật thà đoàn kết”⁽¹¹⁾.

Đối với công việc: “Phải để công việc nước lên trên, trước việc tư, việc nhà. Đã phụ trách việc gì, thì quyết làm cho kỳ được, cho đến nơi đến chốn;... phải có sáng kiến, phải có kế hoạch, phải cẩn thận, phải quyết làm cho thành công. Việc thiện thì dù nhỏ mấy cũng làm; việc ác thì dù nhỏ mấy cũng tránh”⁽¹²⁾. Như vậy, người cán bộ, đảng viên liêm chính là người trong sạch, không tham lam, thẳng thắn, đứng đắn, thiện tâm và có lòng tự trọng cao.

Văn hóa là kết tinh những giá trị vật chất và tinh thần do con người sáng tạo ra và đến lượt nó, văn hóa lại nâng tầm con người lên và tạo điều kiện tiến bộ cho chính bản thân con người. Khi bàn tới văn hóa “liêm chính” là bàn tới một phương diện đặc thù của văn hóa, tập trung ở tư tưởng, các giá trị xã hội và hoạt động thực tiễn của con người trên khía cạnh đạo đức và thực hành đạo đức. Với người cán bộ, đảng viên, các hoạt động của họ gắn liền với các quan hệ giữa Đảng, Nhà nước và Nhân dân. Theo đó, xây dựng văn hóa liêm chính là một trong những nhiệm vụ, giải pháp quan trọng trong xây dựng, chỉnh đốn Đảng, đặc biệt là trong công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, đồng thời, tạo sức mạnh nội sinh cho sự phát triển bền vững.

Như vậy, có thể hiểu: *Văn hóa liêm chính của người cán bộ, đảng viên là hệ thống các giá trị văn hóa - xã hội - đạo đức tiêu biểu thấm sâu vào tư tưởng, hành động và toàn bộ đời sống của họ, góp phần lan tỏa những giá trị tốt đẹp, định hướng, dẫn dắt, thúc đẩy toàn xã hội phát triển.*

3. Xây dựng văn hóa liêm chính cho cán bộ, đảng viên hiện nay

Có thể nhận thấy văn hóa liêm chính gồm hai mặt có mối quan hệ qua lại chặt chẽ, tác động biện chứng với nhau, gồm: về phía chủ quan - các nhân tố tự thân và về phía khách quan - các điều kiện môi trường và cơ chế tác động.

(1) Các giá trị văn hóa liêm chính mà người cán bộ, đảng viên cần rèn luyện, trau dồi

- Phẩm chất tư tưởng chính trị vững vàng. Sự vững vàng về chính trị được xem xét trên ba

phương diện, nhận thức chính trị, thái độ chính trị và hành vi chính trị. Còn đối với phẩm chất tư tưởng thì lại được thể hiện ở thế giới quan, nhân sinh quan; niềm tin, lý tưởng; lập trường, quan điểm; định hướng giá trị, hệ giá trị, thang giá trị; hệ thống nhu cầu, hứng thú và động cơ, mục đích sống, làm việc của người cán bộ, đảng viên. Sự vững vàng về tư tưởng chính trị là yêu cầu quan trọng hàng đầu đối với mỗi cán bộ, đảng viên để họ thực hành liêm chính, bởi nó là cái gốc của đạo đức, nhân cách, hành vi con người.

- Phẩm chất đạo đức trong sáng, mẫu mực, tự mình nêu gương. Đạo đức cách mạng của người cán bộ, đảng viên là kết quả của quá trình phấn đấu học tập, tu dưỡng và rèn luyện không ngừng;

“xây” đi đôi với “chống” là vấn đề có tính quy luật, là một nguyên tắc cơ bản trong tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng. Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, đạo đức có mối quan hệ chặt chẽ với tài năng, trong đó, đức là gốc, tài là quan trọng. Đạo đức cách mạng của người cán bộ, đảng viên không chỉ gắn với cá nhân mỗi người, còn tạo nên tính nhân văn của chế độ nhà nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Có nhiều cách tiếp cận để xác định chuẩn mực đạo đức của người cán bộ, đảng viên, trong đó cách tiếp cận cơ bản, phổ biến nhất là căn cứ vào vị trí, vai trò, trách nhiệm người cán bộ, đảng viên đối với Đảng, Nhà nước và với Nhân dân. Đó là sự hy sinh phấn đấu vô điều kiện, sẵn sàng phấn đấu, hy sinh cho sự nghiệp cách mạng của Đảng, của Tổ quốc và Nhân dân.

- *Lối sống chân thành, giản dị, gần gũi mật thiết với nhân dân.* Chân thành là thái độ ứng xử, xuất phát từ những suy nghĩ, cảm xúc thành thực và thiện ý, không giả dối, ác ý, toan tính hay vụ lợi cho chính bản thân mình và luôn biết đồng cảm, chia sẻ với mọi người, đặc biệt là với quần chúng nhân dân. Chân thành, giản dị là yếu tố cốt lõi, nền tảng tạo nên các quan hệ xã hội tốt đẹp. Người cán bộ, đảng viên có lối sống chân thành sẽ được Nhân dân tin yêu, tôn trọng, làm cho các mối quan hệ trở nên gần gũi, gắn bó và đưa đến sự đồng cảm, đồng hành, chia sẻ trách nhiệm, giúp đỡ lẫn nhau.

- *Phong cách làm việc dân chủ, khoa học, hiệu quả.* Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt coi trọng dân chủ, coi thực hành dân chủ là chìa khóa vạn năng để giải quyết mọi khó khăn. Người khẳng định, bản chất của dân chủ tức là dân là chủ và dân làm chủ. Trong Đảng, Người căn dặn: “Để làm cho Đảng mạnh, thì phải mở rộng dân chủ”⁽¹³⁾; “Để lãnh đạo tốt, các cấp ủy phải thật đoàn kết, thật dân chủ, phải thực hành chế độ “tập thể lãnh đạo,

cá nhân phụ trách” và phê bình và tự phê bình để không ngừng tiến bộ”⁽¹⁴⁾. Đối với Nhà nước, Người cho rằng: “Nhà nước ta phát huy dân chủ đến cao độ, đó là do tính chất Nhà nước ta là Nhà nước của Nhân dân. Có phát huy dân chủ đến cao độ thì mới động viên được tất cả lực lượng của nhân dân đưa cách mạng tiến lên”⁽¹⁵⁾. Phong cách làm việc dân chủ theo tư tưởng Hồ Chí Minh, là phải: Nói đi đôi với làm; tôn trọng, lắng nghe ý kiến của Nhân dân; phát huy trí tuệ của tập thể; đề cao những kinh nghiệm, sáng kiến, cách làm hay, sáng tạo đem lại hiệu quả cao trong công việc. Người chỉ rõ: “Gom góp mọi ý kiến rời rạc, lẻ tẻ của quần chúng, rồi phân tích nó, nghiên cứu nó, sắp đặt nó thành những ý kiến có hệ thống... Cứ như thế mãi thì lần sau chắc đúng mực hơn, hoạt bát hơn, đầy đủ hơn lần trước. Đó là cách lãnh đạo cực kỳ tốt”⁽¹⁶⁾.

- *Đề cao danh dự, lòng tự trọng.* Lòng tự trọng là sự coi trọng danh dự, phẩm chất, tư cách của chính bản thân. Tự bản thân thấy được giá trị của mình, qua đó coi trọng các giá trị đó, giúp họ được người khác tôn trọng và mang đến nhiều giá trị tích cực cho người khác. Lòng tự trọng là một đức tính cần có ở mỗi cán bộ, đảng viên, nhất là trong bối cảnh hiện nay. Bởi, mất tự trọng thì sẽ mất đi giá trị của chính mình và “Tiền bạc lắm mà làm gì, danh dự mới là điều thiêng liêng cao quý”⁽¹⁷⁾. Đối với người cán bộ, đảng viên hiện nay, danh dự đến từ: (i) Những cống hiến thực tế của cá nhân đối với xã hội, lối sống có trách nhiệm của bản thân đối với cộng đồng, quốc gia, dân tộc; biết quan tâm, ứng xử đẹp với mọi người; dám đương đầu chấp nhận khó khăn, thách thức, dám bảo vệ lẽ phải, đấu tranh với cái xấu, ác trong xã hội. (ii) Thái độ tự trọng đối với bản thân; biết dừng; biết đủ, không tham lam của người, của công, của tập thể; sống trung thực, thành thật, giữ chữ tín. (iii) Biết tôn trọng và bảo vệ danh dự của người khác.

(2) *Tạo lập các điều kiện, môi trường để xây dựng văn hóa liêm chính đối với cán bộ, đảng viên*

- *Tăng cường công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, nâng cao hơn nữa nhận thức về văn hóa liêm chính trong cán bộ, đảng viên và nhân dân.* Nhận thức chưa đầy đủ của một bộ phận cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên về văn hóa liêm chính là một trong những nguyên nhân cơ bản dẫn đến những hạn chế, khuyết điểm của việc thực hành văn hóa liêm chính trong thời gian qua. Theo đó, cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao ý thức trách nhiệm, thực hành nêu gương liêm chính của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong cuộc sống và công tác; đồng thời, hình thành văn hóa, dư luận xã hội lên án đối với những hành vi phi liêm, bất chính hoặc tiếp tay cho chúng. Tạo môi trường xã hội lành mạnh mà ở đó không có người tham nhũng, nhận hối lộ và không có người đưa hối lộ.

- *Tăng cường thể chế hóa, cụ thể hóa và tổ chức thực hiện nghiêm, có hiệu quả các quy định về chế độ học tập lý luận chính trị trong Đảng.* Học tập lý luận chính trị là quá trình trao truyền và phát triển hệ thống tri thức lý luận chính trị; củng cố thể giới quan, nhân sinh quan, phương pháp luận khoa học và cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; nâng cao nhận thức và bản lĩnh chính trị, củng cố niềm tin vào Đảng, Nhà nước và chế độ xã hội chủ nghĩa; nâng cao tầm nhìn, tư duy, phương pháp, kỹ năng lãnh đạo, quản lý và vận dụng thực tiễn cho đội ngũ cán bộ. Việc thường xuyên học tập lý luận chính trị gắn với thực tiễn công việc hàng ngày, giúp cho đội ngũ cán bộ, đảng viên ngày càng nâng cao bản lĩnh chính trị, tuyệt đối trung thành với mục tiêu lý tưởng cách mạng của Đảng, kịp thời đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống “Tự diễn

biến” “Tự chuyển hóa” trong nội bộ, góp phần thực hiện tốt công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng thực hành văn hóa liêm chính.

- *Nghiên cứu, bổ sung, hoàn thiện thiết chế văn hoá công vụ đề cao các giá trị văn hoá liêm chính, phục vụ.* Hiện nay, dưới tác động của bối cảnh mới với sự biến động mau lẹ, phức tạp, khó dự báo của tình hình thế giới, như chiến tranh, xung đột, tranh chấp chủ quyền, biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh và cả những thành tựu ngoạn mục của tiến bộ khoa học và công nghệ; những yêu cầu mới của công cuộc *đổi mới* dưới sự lãnh đạo của Đảng trong điều kiện phát triển của nền kinh tế thị trường, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, hội nhập quốc tế sâu rộng, quản lý và phát triển xã hội nhanh, bền vững theo tinh thần Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng... thì việc xây dựng nền văn hóa công vụ với những chuẩn mực pháp lý nhằm xây dựng một nền hành chính liêm chính, phục vụ là một yêu cầu hết sức cấp thiết. Bởi vì, nội hàm của chuẩn mực của đạo đức liêm chính qua các thời kỳ tuy có điểm tương đồng, nhưng cũng có những nét đặc thù riêng cho từng giai đoạn của quá trình phát triển. Nếu xem xét sự “chuyển dịch hệ giá trị đạo đức nói chung, đạo đức liêm chính của người cán bộ, đảng viên nói riêng” trong bối cảnh hiện nay thì cần xác lập hệ thống giá trị đạo đức công vụ, chuẩn mực văn hóa liêm chính của người cán bộ, đảng viên với những tiêu chuẩn, tiêu chí cụ thể, rõ ràng cho từng đối tượng, lĩnh vực của đời sống xã hội. Do đó, cần “...phải rất cảnh giác, tỉnh táo, không ngừng tu dưỡng, rèn luyện bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, tác phong công tác, lối sống; phải có bản lĩnh, có dũng khí bảo vệ cái đúng, đấu tranh chính trực; và đặc biệt, bản thân phải liêm, phải sạch, biết gương mẫu giữ mình, trọng liêm sỉ, không chịu bất kỳ sức ép không trong sáng nào, bất kỳ sự

cám dỗ, mua chuộc nào; thực sự công tâm, khách quan “phụng công thủ pháp”, chí công vô tư; phải là những “Bao Công” trong thời đại mới”⁽¹⁸⁾.

- *Tăng cường quản lý cán bộ, đảng viên, kiểm soát quyền lực.* Quản lý cán bộ, đảng viên là một trong những nội dung quan trọng của công tác cán bộ và được thực hiện trực tiếp ở các đảng bộ, chi bộ cơ sở. Đảng ta luôn quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo công tác quản lý cán bộ, đảng viên; ngoài những nội dung Điều lệ Đảng quy định, Đảng đề ra những nguyên tắc, quy định, quy chế về quản lý đảng viên. Qua đó, đã đạt được những kết quả tích cực, kỷ cương, kỷ luật trong Đảng nghiêm minh hơn, phương thức lãnh đạo của Đảng từng bước được đổi mới, năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các tổ chức đảng được nâng cao. Tuy

nhiên, trên thực tế ở một số nơi công tác quản lý cán bộ, đảng viên chưa đạt yêu cầu, việc quản lý cán bộ, đảng viên thiếu chặt chẽ; một số tổ chức đảng, cấp ủy chưa có quyết tâm và giải pháp cụ thể, còn trông chờ vào sự tự giác của cán bộ, đảng viên. Văn kiện Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ: “Công tác rèn luyện, quản lý đảng viên ở một số nơi chưa được quan tâm đúng mức, còn thiếu chặt chẽ; có nơi buông lỏng sinh hoạt đảng,...; tính chiến đấu trong tự phê bình và phê bình còn yếu”⁽¹⁹⁾. Đây là một trong những nguyên nhân quan trọng dẫn đến cán bộ, đảng viên có chức quyền dễ “phi liêm, bất chính” lạm quyền, quan liêu, hách dịch, tham nhũng, thoái hóa, biến chất, làm điều sai trái. Theo đó, việc quản lý cán bộ, đảng viên chặt chẽ, đi vào nề nếp thì không chỉ ngăn chặn từ sớm những tư tưởng, hành vi sai

trái, thiếu chuẩn mực mà còn góp phần xây dựng ý thức tự giác, nhu cầu tự thân thực hành liêm chính ở mỗi cá nhân, tập thể và từ đó tạo sức lan toả, trở thành xu hướng, văn hoá liêm chính trong đội ngũ cán bộ, đảng viên và toàn xã hội.

- *Phát hiện kịp thời, xử lý nghiêm những hành vi phi liêm, bất chính thông qua công tác kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án.* Tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, sớm phát hiện những hành vi phi liêm, bất chính, xử lý nghiêm, dứt điểm các vụ án, vụ việc tham nhũng, tiêu cực theo phương châm: “không có vùng cấm, không có ngoại lệ, bất kể người đó là ai”, “xử lý một vụ, cảnh tỉnh cả vùng, cả lĩnh vực”. Kịp thời phát hiện, giải quyết từ sớm, ngăn chặn từ sớm các hành vi sai

phạm, không để vi phạm nhỏ lây lan, tích tụ thành sai phạm lớn. Bất cứ cán bộ, đảng viên nào nếu có các hành vi tham nhũng, tiêu cực đều phải xử lý kịp thời, đồng bộ, nghiêm minh, công khai tạo sự lan tỏa từ Trung ương đến địa phương, từ đó cảnh tỉnh, răn đe, phòng ngừa cho cả xã hội.

- *Xây dựng môi trường xã hội lành mạnh, tôn vinh và vun đắp văn hóa liêm chính.* Mỗi tổ chức, đơn vị cần xem văn hóa liêm chính là một bộ phận quan trọng của văn hóa chính trị, một nguồn lực to lớn, sức mạnh nội sinh và cũng là bộ phận không thể thiếu của văn hóa, đạo đức xã hội. Văn hóa liêm chính cần được phát triển trên mọi lĩnh vực công tác, mọi việc để chống lại các biểu hiện của những hành vi bất liêm, phi chính tạo môi trường xã hội lành mạnh mà ở đó đề cao lẽ phải, sự khách quan, trung thực, lòng tự trọng ở mỗi con người.

Đề cán bộ, đảng viên thấu hiểu, tôn vinh và thực hành các giá trị liêm chính thì phong trào học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong cán bộ, đảng viên và nhân dân phải đi vào thực chất hơn nữa. Ở đó, các giá trị về đạo đức của người cán bộ, đảng viên được đề cao, gồm: trong sạch, ngay thẳng, ham làm, ham tiến bộ, mà không tham lam tiền tài, địa vị, không ham người tâng bốc mình; đề cao lòng tự trọng cá nhân, uy tín của chính thể và lòng tự hào, tự tôn dân tộc; người cán bộ chính trực, đúng mực, cao thượng, công tâm, dũng cảm, trọng nghĩa và trách nhiệm với tập thể, cộng đồng; giàu đức hy sinh vì lợi ích của Đảng, đất nước, quốc gia dân tộc phải được bảo vệ, khuyến khích thực hành và đề cao, tôn vinh. Cùng với đó, việc thông tin, tuyên truyền, giáo dục nhằm vun đắp, tôn vinh văn hóa liêm chính của đội ngũ cán bộ, đảng viên tạo sự lan tỏa những giá trị tốt đẹp, bầu không khí tích cực, lạc quan trong cả hệ thống chính trị và toàn xã hội.

- *Sớm hoàn thiện chế độ đãi ngộ, chính sách về tiền lương phù hợp cho cán bộ, công chức,*

viên chức. Đây được xem là một trong những điều kiện rất quan trọng để ngăn ngừa hành vi phi liêm, bất chính. Một khi người cán bộ, đảng viên được bảo đảm cuộc sống thì họ sẽ yên tâm cống hiến hết năng lực, sở trường, toàn tâm, toàn ý làm việc, công tác, cống hiến, không vướng bận bởi “com áo, gạo, tiền hàng ngày” và lúc đó “phần con”, “cái dục vọng” dễ tiết chế và có cơ sở để bắt buộc họ phải tiết chế, đồng thời ngăn ngừa những kẻ lợi dụng hoàn cảnh mà có những hành vi không liêm chính.

Tóm lại, văn hoá liêm chính là một trong những nội dung quan trọng của đạo đức cách mạng trong tư tưởng Hồ Chí Minh, xây dựng văn hoá liêm chính góp phần phát huy, thúc đẩy sức mạnh nội sinh trong văn hoá Đảng nhằm xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, lãnh đạo Nhân dân hiện thực hoá các mục tiêu xây dựng và phát triển đất nước mà Đảng, Nhà nước và Nhân dân ta đã lựa chọn theo tinh thần Văn kiện Đại hội lần thứ XIII của Đảng đã xác định ❖

(1), (2), (3), (16): Hồ Chí Minh (2011), *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Tập 5, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.309, 313, 280, 330-331.

(4), (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11), (12): Hồ Chí Minh (2011), *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Tập 6, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.117, 126, 126, 126, 129, 129-130, 130, 130.

(13) Hồ Chí Minh (2011), *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Tập 8, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.287.

(14) Hồ Chí Minh (2011), *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Tập 13, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.448.

(15) Hồ Chí Minh (2011), *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Tập 12, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.376..

(17) Nguyễn Phú Trọng (2021), *Bài phát biểu của Tổng Bí thư tại Hội nghị toàn quốc các cơ quan nội chính triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng*, ngày 15/9/2021.

(18) Nguyễn Phú Trọng (2022), *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.141.

(19) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Tập I, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.91.